

Operace Unthinkable: Jak Winston Churchill zamýšlel vést válku se Stalinem poté, co Německo kapitulovalo

 warhistoryonline.com/instant-articles/operation-unthinkable.html

December 20, 2017

Když 8. května 1945 po kapitulaci Německa zbraně utichly, vlna nedůvěry se zřítily na břehy spojenecko-sovětských vztahů. Vzhledem k rychlému postupu Rudé armády během posledního roku války se otázka rozdělení Evropy stávala horkým tématem.

Dalo by se říci žhavé, protože Churchill už načrtl plán, jak zvrátit vývoj v Evropě a „vnutit Rusku vůli Spojených států a Britského impéria“. Tato věta byla obsažena v oficiálním tajném dokumentu vydaném 22. května 1945, nazvaném docela příhodně – Operace Unthinkable. Cíl zahrnoval další odstavec, který dále vysvětlil pozadí spojeneckých záměrů:

„I když ‚vůli‘ těchto dvou zemí lze pro Polsko definovat jako ne více než kvadrurní dohodu, nemusí to nutně omezovat vojenský závazek.“

„Skvělá dohoda pro Polsko“ je odkaz na rozhodnutí přijaté během konference v Jaltě konané v únoru 1945, kdy se dospělo k závěru, že daleká východní část Polska známá jako region Kresy má zůstat v hranicích - ustavena Polská republika.

Mnoho polských vojáků, kteří během války bojovali po boku Britů, pocházelo z tohoto regionu a bylo přijato rozhodnutí odměnit je za jejich válečné úsilí. Když Stalin anektoval východní okraj Polska, Churchill zuřil.

Tato situace byla samozřejmě motivem, ale ne skutečným důvodem, proč přijít s Operation Unthinkable. Sovětská vojenská přítomnost v Evropě se týkala britského premiéra. Stejně tak skutečnost, že Sovětský svaz získával pověst nejdůležitějšího faktoru Hitlerova zániku.

„Velká trojka“ na konferenci v Jaltě v únoru 1945.

Pevně věřil, že Británie by měla zahájit boj proti hrozbě z východu. Jeho vojenský štáb však nebyl potěšen, když slyšel, že další válka je na obzoru tak brzy poté, co zazněly zvony míru.

Poté, co se o plánu dozvěděl, Alan Brooke, náčelník štábu britské armády, napsal do svého deníku:

"Winston (Churchill) mi dává pocit, že už toužím po další válce."

Přesto vojenští experti pracovali na všech možných scénářích takového konfliktu. Záměrem bylo vytvořit frontovou linii mezi Hamburkem na severu a Terstem na jihu.

Spojenci v Evropě operovali s 64 americkými divizemi, 35 britskými divizemi a divizemi Dominion a 4 polskými divizemi. Zahrnovalo také 10 divizí německého Wehrmachtu, což bylo považováno za

přitažené za vlasy. Nejen, že v roce 1945 nikdo neznal skutečný stav Wehrmachtu, ale morálka těchto jednotek byla na naprostém minimu.

Pokud se chtěl někdo v té době vyhnout pokračování konfliktu, bylo to Německo. Reálné hodnocení bylo kolem 103 divizí celkem, včetně 23 obrněných.

Proti nim stála Rudá armáda s 264 divizemi rozmístěnými po celé východní Evropě a Německu. K dispozici měli také 36 obrněných divizí.

Samozřejmě dalším důležitým faktorem v potenciální válce mezi supervelmocemi byla jejich letecká síla.

Pozice spojenecké armády ve střední Evropě 10. května 1945. Obrázek: WB Wilson / CC-BY-SA 3.0

Spojenecké taktické letectvo v severozápadní Evropě a ve Středomoří dokázalo shromáždit obdivuhodnou leteckou flotilu sestávající z 6 714 stíhacích letadel a 2 464 bombardérů, ale počty nebyly na jejich straně. Co se týče množství, náskok opět držel SSSR s 9 380 stíhacími letouny a 3 380 bombardéry.

Co možná nejvíce motivovalo Winstona Churchilla, byla nově vynalezená a čerstvě otestovaná atomová bomba, kterou vlastnil jeho celoživotní spojenec, Spojené státy.

Údajně Churchill, nadšený úspěchem použití zbraně u Japonců, řekl Brooke během Postupimské konference v červenci 1945:

"Můžeme říct Rusům, pokud budou trvat na tom či onom, no, můžeme prostě vymazat Moskvu, pak Stalingrad, pak Kyjev a pak Sevastopol."

Po studiích provedených štábem britské armády došlo k závěru, že pokud by pokračovali, čekal by spojence stejný osud jako ten, který potkal Napoleona a nedávno Hitlera. Rusko bylo příliš rozlehlé na to, aby bylo dobyto. Kromě toho byla armáda za rudým praporem v roce 1945 mocnou vojenskou silou osazenou veterány a důstojníky, vybavenou vyspělou technikou a především jí velel silný a odhodlaný vůdce.

Aby Churchill získal výhodu, tj. atomovou bombu, potřeboval podporu svého amerického protějšku. Ale prezident Harry Truman neprojevil o plán žádný zájem. Nechtěl zažehnout nový konflikt, těsně poté, co největší válka v dějinách lidstva definitivně skončila. Truman oslovil Churchilla telegramem a poradil, že USA neměly v úmyslu účastnit se operace Unthinkable, natož ji vést.

Když Američané v červnu 1945 přesměrovali své síly z Evropy do Pacifického divadla a zpět do USA, začal britského premiéra kouřícího doutníky pronásledovat strach ze sovětského postupu směrem k Severnímu moři a Atlantiku.

Premiér Winston Churchill v doprovodu polního maršála Sira Bernarda Montgomeryho a polního maršála Sira Alana Brooka kontroluje tanky „Pouštní krysy“ z polopásového vozidla, které se pomalu pohybovalo podél dlouhé řady vojáků a obrněných jednotek, během britské přehlídky vítězství. v Berlíně, 21. července 1945.

Svůj plán útoku obrátil na obranu. Vztahy mezi SSSR a Velkou Británií se zhoršovaly, když se do Kremle dostaly zvěsti o potenciálním konfliktu. Churchillovy obavy zesílily:

„Je možné, že by se ruské letectvo pokusilo zaútočit na všechny typy důležitých cílů ve Spojeném království se svými stávajícími letadly. Rusové pravděpodobně plně využijí nové zbraně, jako jsou rakety a bezpilotní letouny... Musíme očekávat mnohem těžší rozsah útoku, než byli schopni vyvinout Němci (jako je raketa V-2).“

Naštěstí došlo k diplomatické patové situaci. Přesto byly první roky studené války ještě podstatně horké, protože mezi spojenci okupovanými a sovětskými oblastmi Evropy létaly jiskry.

V roce 1946 vypukl mezi Jugoslávií a Itálií spor o území Jugoslávských bažin. V té době mohla drobná hádka potenciálně vést k plné válce mezi Východem a Západem v Evropě a územní spor nebyl žádnou malichernou hádkou. Opět naštěstí došlo k dohodě mezi zeměmi.

Události kolem rozpadu sovětsko-spojenecké válečné koalice, včetně operace Unthinkable, jsou dnes často považovány za jádro studené války. I když byly tyto incidenty obvykle vyřešeny mírovou cestou, vzájemná nedůvěra mezi supervelmocemi vedla k několika zástupným válkám, které formovaly geopolitický obraz světa, ve kterém dnes žijeme.

Stín Churchillova plánu byl tak či onak přítomen po celé 20. století, kdy svět sledoval potenciální eskalace mezi USA a SSSR. Hrozba totální jaderné války a důsledky takového konfliktu nakonec zvedly váhu boje o moc. Různí vůdci pochopili, že to byla jednosměrná vstupenka k úplnému zničení světa, jak ho známe.

Operace Unthinkable zůstala jen taková – nemyslitelná.

Nikola Budanovič

Nikola Budanovic je jedním z autorů písíciích pro WAR HISTORY ONLINE